Naturvårdsbranden i fjällmossens naturreservat

För att gynna de djur och växter som behöver bränd skog genomförde Länsstyrelsen Östergötland en naturvårdsbrand i Kolmårdsskogarna i juli 2010.

Bakgrund: Skogsbranden var en vanlig och naturlig företeelse i våra nordiska barrskogsområden fram till att människan började påverka skogarna och förändra landskapet. Med jämna mellanrum tände blixten på och beroende på fuktighetsförhållandena i olika skogstyper så brann de olika ofta på olika ytor. Ett intervall på 20-50 år var det normala på de flesta skogstyper. Djur och växter som lever i dessa skogar har under årtusenden anpassat sig till dessa förhållanden och många är beroende av eldens omdanade effekt på trädslagsfördelning och de speciella livsmiljöer som branden skapar. Det moderna skogsbrukets förändring av skogens struktur, brist på död ved och ett effektivt brandförsvar har reducerat antalet bränder till en bråkdel av det naturliga. Detta har medfört att många djur och växter har svårt att hitta sina livsmiljöer idag och flera arter blivit sällsynta, hotade eller till och med har dött ut från landet. För att möta detta hot och gynna de trängda arterna har Länsstyrelsen planerat att bränna i 1-2 naturreservat på 10-20 hektar varje år i några utvalda regioner av länet. Branden i Fjällmossens naturreservat var en av dessa planerade bränder.

Fakta om Fjällmossens naturreservat

- Inrättades år 1999 och är 462 hektar.
- Skog och mark ägs av staten och är inlöst med medel via naturvårdsfonden.
- Består av ett komplex av myrar och skogar på båda sidor om gränsen mellan Östergötlands och Södermanlands län.
- Är väl anpassat för besökare, det finns 2 perkeringsplatser och 3 olika vandringsleder, totalt 10 kilometer.
- Den naturvårdsbrända ytan utgör ca 10 % av reservatets skogsareal.
- Anlitad expertis bedömer att det var mer än 100 år sedan det brann på denna plats.

Mer info: Besök Länsstyrelsen Östergötlands hemsida:
http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland

Resultat från branden

• Ungefär 50% av området är djupt bränt så man ser mineraljord eller sten/berg, 40% av området är grundare bränt så bara förnan är konsumerad och humusen i olika grad brunnit upp medan 10% är mer eller mindre obränt. Att jordlagren blivit tunnare så att man kommit närmare mineraljorden är bra för specialiserade svampar och insekter. De flesta träden och framför allt tallar kommer att överleva branden men många granar dör sakta bort pga av skadorna de fått från den höga temperaturen under branden.

• Det glesare kronskiktet och de svarta sotiga ytorna har gjort området varmare vilket gynnar många arter så som laxtickan som dykt upp året efter branden.

• Svedjenävan visade sig finnas som frön i marken och blommade med ca 25 plantor under sommaren 2011.

• De döda träden och den döda veden har skapat förutsättningar för en mängd insekter och antalet hackspettar har ökat i området, bl.a. har tretåig hackspett setts i området.

• Inventeringen av insekter på brandfältet resulterat i 7 brandberoende och 16 brandgynnade arter. De intressantaste är svedjenävan, sotsvarta praktbaggen, bronspraktbagge och vithornad barkskinnbagge. Den senare är en riktig sällsynthet och är det första fyndet som är gjort i länet.

Den sotsvarta praktbaggen kan registrera en skogsbrand på stora avstånd tack vare speciella receptorer på undersidan av kroppen.

Den sällsynta svedjenävans frön ligger i marken och väntar på branden som signal för att gro och blommade året efter branden i fjällmossens naturreservat

Text och redigering: Nicklas Jansson,
Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Östergötland